

ΣΤΕ 530/2017 [Κήρυξη διατηρητέου βιομηχανικού συγκροτήματος κλωστηρίων]

Περίληψη

- Η κατά ΝΟΚ υπουργική απόφαση που κηρύσσει κτίριο ή τμήμα του ως διατηρητέο και η οποία επιβάλλει θεμιτούς, ενόψει της συνταγματικής επιταγής για την προστασία της πολιτιστικής κληρονομιάς, περιορισμούς στο δικαίωμα της κυριότητας πρέπει να είναι ειδικώς αιτιολογημένη λόγω της φύσης της. Η αιτιολογία αυτή μπορεί να προκύπτει από την προβλεπόμενη από τις ανωτέρω διατάξεις έκθεση της αρμόδιας υπηρεσίας του Υπουργείου Περιβάλλοντος Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής και από τα λοιπά στοιχεία του φακέλου πρέπει δε να περιλαμβάνει περιγραφή κατά τρόπο ειδικό και συγκεκριμένο, των στοιχείων τα οποία ανάγονται κατά την ανέλεγκτη κατά τα λοιπά σχετική κρίση της Διοίκησης, σε θεμιτά κριτήρια η συνδρομή των οποίων στη συγκεκριμένη περίπτωση επιβάλλει τον επίμαχο χαρακτηρισμό.

- Στη συνταχθείσα αιτιολογική έκθεση, αλλά και στις προγενέστερες αυτής, περιγράφονται λεπτομερώς τα συγκεκριμένα πολεοδομικά, αισθητικά και, ιδίως, αρχιτεκτονικά και ιστορικά στοιχεία, βάσει των οποίων η Διοίκηση προέβη στον χαρακτηρισμό ως διατηρητέων των επίμαχων κτιρίων και τα οποία ανάγονται στα κατά νόμο οριζόμενα κριτήρια για τον χαρακτηρισμό. Η περαιτέρω δε ουσιαστική αξιολόγηση των στοιχείων και χαρακτηριστικών αυτών είναι ακυρωτικώς ανέλεγκτη.

- Ο λόγος ακυρότητας περί παραβίασης της αρχής της ισότητας είναι απορριπτέος διότι η κρίση περί του χαρακτηρισμού κτιρίου ως διατηρητέου είναι κάθε φορά αυτοτελής, εκφέρεται δε δυνάμει συγκεκριμένων κριτηρίων. Άλλωστε όταν διαπιστώνεται συνδρομή των κριτηρίων αυτών, επιβάλλεται ο επίμαχος χαρακτηρισμός.

Πρόεδρος: *Αθ. Ράντος*

Εισηγητής: *Χρ. Λιάκουρας*

Βασικές Σκέψεις

2. Επειδή, με την αίτηση αυτή ζητείται η ακύρωση της 48624/21.8.2013 απόφασης του Αναπληρωτή Υπουργού Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής με τίτλο «Χαρακτηρισμός ως διατηρητέων κτιρίων του πρώην βιομηχανικού συγκροτήματος "Κλωστήρια Λαναρά-Κύρτση", που βρίσκεται επί της Λ. Κηφισού, στο Ο.Τ.124, περιοχή 75, του εγκεκριμένου ρυμοτομικού σχεδίου του Δήμου Αθηναίων και καθορισμός ειδικών όρων και περιορισμών δόμησης αυτών» (ΑΑΠΘ 333/20.9.2013).

3. Επειδή, το δικόγραφο της αιτήσεως υπογράφεται μόνο από δικηγόρο, ως

πληρεξούσιο των αιτούντων. Κατά τη συζήτηση της υποθέσεως στο ακροατήριο οι εκ των αιτούντων «ΧΡ.ΚΟΥΔΟΥΝΗΣ ΑΒΕΕ – ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ ΛΕΥΚΩΝ ΕΙΔΩΝ» [2η αιτούσα], «ΣΤΕΡΟΝ ΑΝΩΝΥΜΗ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ ΕΤΑΙΡΙΑ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ ΠΛΑΣΤΙΚΟΥ ΚΑΙ ΔΕΡΜΑΤΟΣ» [3η αιτούσα], «ΑΦΟΙ ΧΙΟΝΙΔΗ – Ι. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ Ο.Ε.» [4η αιτούσα], «ΔΗΜ.ΜΕΝΟΥΝΟΣ Ε.Π.Ε.» [5η αιτούσα], Γεώργιος Κουδούνης [6ος αιτών], Αικατερίνη Κουδούνη [7η αιτούσα] και Παναγιώτης Κουδούνης [8ος αιτών] δεν παρέστησαν με πληρεξούσιο δικηγόρο ούτε εμφανίσθηκαν, οι ίδιοι ή οι νόμιμοι εκπρόσωποί τους, για να δηλώσουν ότι εγκρίνουν την άσκηση της αιτήσεως ακυρώσεως, ούτε προσκομίσθηκε ως προς αυτούς συμβολαιογραφικό έγγραφο παροχής πληρεξουσιότητας προς τον δικηγόρο που υπογράφει το δικόγραφο. Συνεπώς, ως προς τους ανωτέρω αιτούντες, η κρινόμενη αίτηση πρέπει να απορριφθεί ως απαράδεκτη, σύμφωνα με το άρθρο 27 του π.δ. 18/1989 (Α΄ 8), όπως τροποποιήθηκε με το άρθρο 4 παρ. 2 του ν. 2479/1997 (Α΄ 67).

4. Επειδή, το άρθρο 6 του Ν. 4067/2012 (ΦΕΚ 79 Α΄), ορίζει στις παραγρ. 2 και 3 τα εξής: «2. Με προεδρικά διατάγματα, που εκδίδονται με πρόταση του Υπουργού Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής ή του κατά περίπτωση αρμόδιου Υπουργού, μπορεί να χαρακτηρίζονται ύστερα από αιτιολογημένη έκθεση της αρμόδιας υπηρεσίας του Υπουργείου, γνώμη του οικείου δημοτικού συμβουλίου και γνώμη του Κεντρικού Συμβουλίου Πολεοδομικών Θεμάτων και Αμφισβητήσεων, με σκοπό τη διατήρηση και ανάδειξη της ιδιαίτερης ιστορικής, πολεοδομικής, αρχιτεκτονικής, λαογραφικής, κοινωνικής και αισθητικής φυσιογνωμίας τους: α) Ως (παραδοσιακά) προστατευόμενα σύνολα: οικισμοί ή τμήματα πόλεων ή οικισμών ή αυτοτελή οικιστικά σύνολα εκτός αυτών. β) ... γ) ... 3. α) Με απόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής ή του κατά περίπτωση αρμόδιου Υπουργού, που εκδίδεται ύστερα από αιτιολογική έκθεση της αρμόδιας υπηρεσίας και γνώμη του «αρμοδίου» Κεντρικού Συμβουλίου Αρχιτεκτονικής και δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, μπορεί να χαρακτηρίζονται ως διατηρητέα, μεμονωμένα κτίρια ή τμήματα κτιρίων ή συγκροτήματα κτιρίων, ως και στοιχεία του περιβάλλοντος χώρου αυτών, όπως επίσης και στοιχεία του φυσικού ή και ανθρωπογενούς περιβάλλοντος χώρου, όπως αυλές, κήποι, θυρώματα και κρήνες, καθώς και μεμονωμένα στοιχεία πολεοδομικού (αστικού ή αγροτικού) εξοπλισμού ή δικτύων, όπως πλατείες, κρήνες, διαβατικά, λιθόστρωτα, γέφυρες που βρίσκονται εντός ή εκτός οικισμών, για το σκοπό που αναφέρεται στην προηγούμενη παράγραφο και να καθορίζονται ειδικοί όροι προστασίας και περιορισμοί δόμησης και χρήσης, κατά παρέκκλιση από τις διατάξεις του νόμου αυτού και από κάθε άλλη γενική ή ειδική διάταξη. Με όμοια απόφαση μπορεί να χαρακτηρίζεται ως διατηρητέα η χρήση ακινήτου με ή χωρίς κτίσματα εντός ή εκτός οικισμών επίσης και το τυχόν όνομα ή επωνυμία με την οποία η χρήση αυτή συνδέθηκε με το διατηρητέο χαρακτήρα της, ιστορικό, λαογραφικό ή άλλο. Η παραπάνω έκθεση αποστέλλεται στην αρμόδια Υπηρεσία Δόμησης και στον οικείο Δήμο, ο οποίος εντός πέντε (5) ημερών από τη λήψη της υποχρεούται: να ενημερώσει εγγράφως την αρμόδια υπηρεσία για την παραλαβή της αιτιολογικής έκθεσης, να αναρτήσει την αιτιολογική έκθεση στο

δημοτικό κατάστημα και το διαδίκτυο, να δημοσιεύσει σχετική ενημερωτική πρόσκληση για την ανάρτηση προς τους ενδιαφερόμενους σε μία τοπική εφημερίδα, αν εκδίδεται, ή σε μία εφημερίδα της πρωτεύουσας του νομού, να τοιχοκολλήσει την ενημερωτική πρόσκληση στα προτεινόμενα προς χαρακτηρισμό ακίνητα. Οι ιδιοκτήτες μπορούν να διατυπώσουν αντιρρήσεις προς την αρμόδια υπηρεσία του κατά περίπτωση αρμόδιου Υπουργείου μέσα σε προθεσμία ενός (1) μηνός από την ημερομηνία δημοσίευσης της πρόσκλησης. Αν ο Δήμος δεν τηρήσει όσα αναφέρονται προηγουμένως, η περαιτέρω διαδικασία χαρακτηρισμού συνεχίζεται νόμιμα μετά την πάροδο δύο (2) μηνών από την αποστολή της έκθεσης στο Δήμο. Η παραπάνω διαδικασία μπορεί να παραλείπεται εφόσον η έκθεση κοινοποιηθεί απευθείας στον ιδιοκτήτη. Στην τελευταία αυτή περίπτωση ο ιδιοκτήτης μπορεί να διατυπώσει τις αντιρρήσεις του μέσα σε ένα (1) μήνα από την κοινοποίηση της έκθεσης».

5. Επειδή, κατά την έννοια των ανωτέρω διατάξεων, η υπουργική απόφαση, που κηρύσσει κτίριο ή τμήμα του ως διατηρητέο και η οποία επιβάλλει θεμιτούς, ενόψει της συνταγματικής επιταγής για την προστασία της πολιτιστικής κληρονομιάς, περιορισμούς στο δικαίωμα της κυριότητας, πρέπει να είναι ειδικώς αιτιολογημένη λόγω της φύσης της. Η αιτιολογία αυτή μπορεί να προκύπτει από την προβλεπόμενη από τις ανωτέρω διατάξεις έκθεση της αρμόδιας υπηρεσίας του Υπουργείου Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής και από τα λοιπά στοιχεία του φακέλου, πρέπει δε να περιλαμβάνει περιγραφή, κατά τρόπο ειδικό και συγκεκριμένο, των στοιχείων τα οποία ανάγονται, κατά την ανέλεγκτη κατά τα λοιπά σχετική κρίση της Διοίκησης, σε θεμιτά κριτήρια, η συνδρομή των οποίων στην συγκεκριμένη περίπτωση επιβάλλει τον επίμαχο χαρακτηρισμό (πρβλ. ΣτΕ 1181/2009, 3476/2008, 1819/2005, 3905/2003, 1211/1998 κ.ά.).

5. Επειδή, από τα στοιχεία του φακέλου προκύπτουν τα εξής: Με το υπ' αριθμ. 16358/1072 ΑΕ/4.9.2009 έγγραφο της Διεύθυνσης Πολεοδομίας της Νομαρχίας Αθηνών και ύστερα από την 70/3.11.2009 γνωμοδότηση της ΕΠΑΕ διαβιβάσθηκε στην Διεύθυνση Αρχιτεκτονικής του Υπουργείου Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής φάκελος κατεδάφισης κτιρίων στα οποία λειτουργούσε βιομηχανία υπό την επωνυμία «Κλωστοϋφαντουργία Μουζάκη», διότι, σύμφωνα με την ΕΠΑΕ, υπάρχουν μορφολογικά στοιχεία βιομηχανικής αρχιτεκτονικής. Εξάλλου, η Διεύθυνση Σχεδίου Πόλεως του Δήμου Αθηναίων με το 48097/26.11.2009 έγγραφό της επεσήμανε στην ανωτέρω υπηρεσία να λάβει υπόψη την πρότασή της που αφορά στη διατήρηση και προστασία συνόλου βιομηχανικών κτιρίων των συγκροτημάτων Λαναρά και Μουζάκη, η οποία περιλαμβάνεται στην εκ μέρους της συνταγείσα μελέτη με τίτλο «Μελέτη Πολεοδομικού Ανασχεδιασμού της Γειτονιάς Ακαδημίας Πλάτωνος και της περιοχής που περιβάλλει τη γειτονιά και το Αρχαιολογικό Άλσος στο 4ο Διαμέρισμα του Δήμου Αθηναίων». Μετά τη διαβίβαση του σχετικού φακέλου, η εν λόγω υπηρεσία, ύστερα από τη μελέτη του θέματος, τη διενέργεια αυτοψίας στην περιοχή και το από 24.11.2009 υποβληθέν υπόμνημα των ιδιοκτητών των κλωστοϋφαντουργείων Μουζάκη, με το οποίο περιγράφεται η εικόνα των κτιρίων του ακινήτου τους και τονίζονται τα προβλήματά τους λόγω της παλαιότητας και της εγκατάλειψης της

βιομηχανικής δραστηριότητας, συνέταξε την από 30.9.2010 αιτιολογική έκθεσή της, με την οποία πρότεινε τον χαρακτηρισμό ως διατηρητέων κτιρίων, τόσο των ανωτέρω κτιρίων, όσο και του ορόρου του βιομηχανικού συγκροτήματος «Κλωστήρια Λαναρά-Κύρτση». Ειδικότερα, στην εν λόγω έκθεση, αφού περιγράφεται αρχικά το βιομηχανικό συγκρότημα Μουζάκη, σημειώνονται ως προς τα επίμαχα κτίρια του συγκροτήματος Λαναρά-Κύρτση τα ακόλουθα: «Πρόκειται για βιομηχανικό συγκρότημα επίσης πρώην κλωστοϋφαντουργίας, που βρίσκεται όμορα του κτιριακού συγκροτήματος Μουζάκη, εντός της βιομηχανικής περιοχής του Δήμου Αθηναίων (Βιοτεχνικό Κέντρο Αθηνών) και εφαπτόμενο βορειοδυτικά του ορίου της Γειτονιάς Ακαδημίας Πλάτωνος. Είναι προγενέστερο βιομηχανικό συγκρότημα του Μουζάκη κτισμένο τη δεκαετία του 1920. Ανήκει στην κατηγορία του σύνθετου τύπου, αφού συγκεντρώνει στοιχεία "οδοντωτού βιομηχανικού κτιρίου" και "πολυώροφου κτιρίου". Περιλαμβάνει σύνθεση δύο μεγάλων κτιριακών όγκων "οδοντωτού βιομηχανικού κτιρίου", ενός "πολυώροφου κτιρίου" γραφείων, μονάδα ηλεκτρικού σταθμού, καμινάδα και βοηθητικά κτίσματα. Τα κτίσματα έχουν υλοποιηθεί με σκελετό από μπετόν και στοιχεία πλήρωσης από συμπαγή τούβλα. Οι δύο κτιριακοί όγκοι οδοντωτού κτιρίου φέρουν άνωθεν εμφανή οδοντωτή κεραμοσκεπή στέγη, ενώ το "πολυώροφο κτίριο" γραφείων και η μονάδα ηλεκτρικού σταθμού φέρουν επίπεδο δώμα. Ιδιαίτερα γνωρίσματα του βιομηχανικού συγκροτήματος είναι: Α. ΤΑ ΟΔΟΝΤΩΤΑ ΚΤΙΡΙΑ: Πρόκειται για δύο επιμήκεις, ορθογωνικούς κτιριακούς όγκους, με τμήμα διώροφο στην όψη και τμήμα μονώροφο στο πίσω τμήμα, που φέρουν δυναμική οδοντωτή οροφή, διαταγμένοι ο ένας δίπλα στον άλλο και συνδεδεμένοι μεταξύ τους, μέσω μεταλλικής γέφυρας (στον όροφο). Οι κύριες όψεις τους (που δεν εμφανίζουν την οδοντωτή στέγη) είναι επιμελημένες με υπαινιγμό κλασικών αρχών (ελαφρά προεξέχον ευθύγραμμο γείσο στη στέψη που φέρει άνωθεν συμπαγές στηθαίο (που κρύβει τη στέγη) με τονισμένους, προεξέχοντες πεσσούς στις γωνίες και διαιρεμένο ενδιάμεσα σε τμήματα, με επίσης τονισμένους προεξέχοντες πεσσούς, συμμετρία στα ανοίγματα με ρυθμική επανάληψη πλήρων και κενών και διαταγμένα σε οριζόντιες ζώνες με τονισμό του κατακόρυφου άξονα με τραβηχτό ευθύγραμμο γείσο άνωθεν κ.λ.π.). Β. ΤΟ ΚΤΙΡΙΟ ΓΡΑΦΕΙΩΝ: Είναι το πολυώροφο κτίριο (υπερυψωμένο τριώροφο στην κύρια όψη και τετραώροφο πίσω), που βρίσκεται στην κύρια όψη της ιδιοκτησίας προς τον Κηφισό. Έχει ενδιαφέροντα όγκο που φέρει τα γνωρίσματα της εποχής του (μεσοπολέμου). Η κάτοψη του κτιρίου, σχήματος Γ, ξεφεύγει από το ορθογωνικό σχήμα με τη χρήση κυκλικών τμημάτων τόσο στην κύρια όψη προς τον Κηφισό όσο και στην πίσω όψη (στην εξωτερική γωνία του Γ) ενσωματώνοντας στο τμήμα αυτό τους εξώστες. Οι όψεις είναι επεξεργασμένες με τονισμένο τον οριζόντιο άξονα των ανοιγμάτων και ρυθμική εναλλαγή πλήρων και κενών. Ενδιαφέρων τονισμός της κυρίας εισόδου στο κτίσμα. Γ. ΜΟΝΑΔΑ ΗΛΕΚΤΡΙΚΟΥ ΣΤΑΘΜΟΥ: Είναι μονώροφο κτίσμα επεξεργασμένο με επιμέλεια και κλασικές αναφορές (άξονα συμμετρίας, ρυθμική εναλλαγή πλήρων και κενών, τονισμός των ανοιγμάτων εισόδου στο κτίσμα με γείσο άνωθεν, υψίκορμα τα κεντρικά ανοίγματα της κύριας όψης με τοξωτό υπέρθυρο και τονισμένο το πλαίσió τους, συμπαγές στηθαίο στη στέψη του κτιρίου με

τονισμένο το κεντρικό τμήμα άνωθεν των υψίκορμων ανοιγμάτων μεταξύ τονισμένων πεσσών κ.λ.π.). Πίσω από την μονάδα αυτή προβάλλεται η καμινάδα του συγκροτήματος, που σηματοδοτεί την χρήση του ως βιομηχανικού συγκροτήματος. Στο συγκρότημα έχουν γίνει μεταγενέστερες προσθήκες, οι οποίες δεν εναρμονίζονται με τα αξιόλογα κτίσματα αυτού (τα νεώτερα κτίσματα στο πίσω τμήμα των οδοντωτών κτιρίων κ.λ.π.). Σήμερα το κτιριακό συγκρότημα δεν λειτουργεί με την αρχική χρήση (λειτουργούν μεμονωμένα καταστήματα λιανικής ή χονδρικής πώλησης), αλλά αποτυπώνει την εξέλιξη της κλωστοϋφαντουργίας στην περιοχή της Αττικής...». Καταλήγει δε η ανωτέρω αιτιολογική έκθεση ως εξής: «Η Δ/ση μας, συνεκτιμώντας όλα τα παραπάνω, κρίνει ότι τα βιομηχανικά συγκροτήματα του θέματος, σαν στοιχεία του σύγχρονου πολιτισμού, αξίζουν να διατηρηθούν και να αποκατασταθούν, αφού θα συντελέσουν στην διατήρηση της παραδοσιακής βιομηχανικής κληρονομιάς της περιοχής τους με ιδιαίτερη ιστορική, κοινωνική, αρχιτεκτονική και τεχνολογική αξία, που ήκμασε από τις αρχές ως και τα μέσα του 20ού αιώνα και την αναβάθμιση του περιβάλλοντος χώρου τους καθώς και στην καλλίτερη αξιοποίησή τους, με την επανάχρησή τους με νέα χρήση». Επί της ανωτέρω έκθεσης, η εταιρεία «ARTUME A.E.», ιδιοκτήτρια του βιομηχανικού συγκροτήματος «Κλωστοϋφαντουργία Μουζάκη», υπέβαλε αντιρρήσεις και η Διεύθυνση Πολεοδομικού Σχεδιασμού πρότεινε τον μη χαρακτηρισμό του βιομηχανικού συγκροτήματος Μουζάκη διότι δεν συνέτρεχαν ως προς αυτό οι προϋποθέσεις του άρθρου 4 του ν. 1577/1985 και την επανεξέταση του θέματος ως προς τον χαρακτηρισμό του βιομηχανικού συγκροτήματος των αιτούντων. Κατόπιν τούτων και ύστερα από το 42097/6.3.2011 έγγραφο του Δήμου Αθηναίων, με το οποίο ενημερώθηκε η ανωτέρω υπηρεσία ότι τηρήθηκαν οι νόμιμες διατυπώσεις δημοσιότητας, και το ΔΜΕΟ/345/28.2.2011 έγγραφο του Υπουργείου Υποδομών, το οποίο αφορούσε το τμήμα των προτεινόμενων κτισμάτων που εμπίπτει στον παράδρομο της Λεωφόρου Κηφισού, συντάχθηκε η από 25.5.2011 σχετική αιτιολογική έκθεση. Στην εν λόγω έκθεση παρουσιάζονται και πάλι αναλυτικά τα επίμαχα κτίρια του βιομηχανικού συγκροτήματος «Κλωστήρια Λαναρά-Κύρτση» και προτείνεται ο χαρακτηρισμός τους ως διατηρητέων πλην του κτιρίου Β, το οποίο καταλαμβάνει μεγάλο τμήμα του πεζοδρομίου της «παρακηφίσιας» οδού και η τυχόν διατήρησή του, εκτός από σημαντικά πολεοδομικά προβλήματα, δημιουργεί λόγω της θέσης του «φράγμα» που εμποδίζει την ανάδειξη και προβολή των σημαντικότερων από αρχιτεκτονική πλευρά κτιρίων του καθαυτού βιομηχανικού συγκροτήματος. Ακολούθως, την 2.8.2011, 10.11.2011, 1.6.2012 οι φερόμενοι ως συνιδιοκτήτες του επίμαχου συγκροτήματος υπέβαλαν αντιρρήσεις και η αρμόδια Διεύθυνση Αρχιτεκτονικής, αφού έλαβε υπόψη της το 154797/5.8.2011 έγγραφο του Τμήματος Παραδοσιακών Κτιρίων και Μνημείων του Δήμου Αθηναίων που πρότεινε και τη διατήρηση του κτιρίου Β και το νεώτερο ΔΜΕΟ/4875/16.12.2011 έγγραφο της Διεύθυνσης Μελετών Έργων Οδοποιίας του Υπουργείου Μεταφορών, απάντησε στις προαναφερόμενες ενστάσεις και με την από 8.10.2012 αιτιολογική έκθεσή της πρότεινε τον χαρακτηρισμό ως διατηρητέων των κτιρίων Α, Β και Γ της πρώην κλωστοϋφαντουργίας «ΛΑΝΑΡΑ-ΚΥΡΤΣΗ». Ειδικότερα, ως

προς το κτίριο Β, πρόσθεσε στις αρχικές της αιτιολογικές εκθέσεις ότι πρόκειται για κτίριο που «έχει ενδιαφέροντα, τολμηρό όγκο που φέρει τα γνωρίσματα της εποχής του (μεσοπολέμου), συνυφασμένα με κλασσικές αναφορές» και «αποτελεί ιδιαίτερα σημαντικό δείγμα ανεξάρτητου κτιρίου γραφείων-διοίκησης βιομηχανικού συγκροτήματος του μεταπολεμικού μοντέρνου κινήματος στην Αθήνα, που αξίζει να διατηρηθεί». Εν συνεχεία, με την από 29.4.2013 εισήγησή της, η Διεύθυνση Αρχιτεκτονικής - Τμήμα Παραδοσιακών Οικισμών του ΥΠΕΚΑ ενέμεινε στην από 8.10.2012 ανωτέρω αιτιολογική έκθεση, πρότεινε δε την προώθηση της διαδικασίας έκδοσης Υπουργικής Απόφασης για τον χαρακτηρισμό ως διατηρητέων τριών συνολικά κτιρίων του βιομηχανικού συγκροτήματος ΛΑΝΑΡΑ καθώς και καθορισμό ειδικών όρων και περιορισμών δόμησης αυτού. Ειδικότερα, στην εν λόγω εισήγηση σημειώνεται ότι «Λαμβάνοντας υπόψη όλα τα παραπάνω, αφού διαπιστώθηκε με νόμιμα και αντικειμενικά κριτήρια ότι το Βιομηχανικό Συγκρότημα του θέματος διαθέτει τα πραγματικά στοιχεία που δικαιολογούν την προστασία, διατήρηση και ανάδειξη του ιδιαίτερου πολεοδομικού, αισθητικού, ιστορικού, λαογραφικού και αρχιτεκτονικού χαρακτήρα του, η Υπηρεσία μας εμμένει στην άποψή της ότι επιβάλλεται ο χαρακτηρισμός του ως διατηρητέου (Ν. 4067/12, άρθρ. 6), για τους λόγους που αναλυτικά περιγράφονται στη νέα από 8.10.2012 αιτιολογική της έκθεση». Κατόπιν τούτων, εκδόθηκαν οι 39/συν.9η/22.5.2013 και 45/συν.10η/5.6.2013 γνωμοδοτήσεις του Κεντρικού Συμβουλίου Αρχιτεκτονικής, με τις οποίες υιοθετήθηκε η ανωτέρω πρόταση, με την παρατήρηση «οι μελέτες αποκατάστασης των κτιρίων καθώς και προσθηκών ή ανέγερσης νέων κτιρίων θα πρέπει να επιλύουν το θέμα της κυκλοφορίας των πεζών στην πάροδο της λεωφ. Κηφισού». Ενόψει όλων των ανωτέρω και παρά τις από 7.3.2013 νεώτερες αντιρρήσεις των αιτούντων, εκδόθηκε η προσβαλλόμενη πράξη με την οποία «Ως διατηρητέο χαρακτηρίζεται το αρχικό κέλυφος εκάστου κτιρίου, η μεταλλική γέφυρα (στον όροφο) σύνδεσης των οδοντωτών κτιρίων, οι εναρμονιζόμενες με το αρχικό κέλυφος μεταγενέστερες προσθήκες χωρίς τα στοιχεία ή τα προσκτίσματα που αλλοιώνουν το αρχικό κτίριο, καθώς και η καμινάδα που βρίσκεται στον περιβάλλοντα χώρο του πρώην βιομηχανικού συγκροτήματος "Κλωστήρια Λαναρά-Κύρτση"».

6. Επειδή στο προοίμιο της προσβαλλόμενης πράξης μνημονεύεται η από 8.10.2012 αιτιολογική έκθεση της Διεύθυνσης Αρχιτεκτονικής - Τμήμα Παραδοσιακών Οικισμών του Υπουργείου Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής. Όπως δε προκύπτει από τα στοιχεία του φακέλου, η εν λόγω αιτιολογική έκθεση αναρτήθηκε στο δημοτικό κατάστημα του Δήμου Αθηναίων στις 16.10.2012, η δε πρόσκληση προς τους ενδιαφερόμενους να λάβουν γνώση αυτής και να διατυπώσουν τυχόν αντιρρήσεις δημοσιεύθηκε σε τρεις ημερήσιες εφημερίδες, αρχικά στις 26.10.2012 και εν συνεχεία στις 8.11.2012 (βλ. υπ' αριθμ. 233246/16.11.2012 και 244526/6.12.2012 έγγραφα της Διεύθυνσης Κτιριακών Έργων του Δήμου Αθηναίων), ενώ αναρτήθηκε και στο διαδίκτυο (βλ. το 47058/28.2.2013 έγγραφο της Διεύθυνσης Κτιριακών Έργων του Δήμου Αθηναίων). Υπό τα ανωτέρω δεδομένα, και ανεξαρτήτως ότι οι αιτούντες υπέβαλαν πριν από την έκδοση της προσβαλλόμενης πράξης και τις

από 7.3.2013 νέες αντιρρήσεις τους, τηρήθηκε ο ουσιώδης τύπος της διαδικασίας που αφορά τη δημοσιοποίηση της αιτιολογικής έκθεσης της προσβαλλόμενης πράξης και τη νόμιμη και εμπρόθεσμη γνώση της και, συνεπώς, ο περί του αντιθέτου προβαλλόμενος λόγος ακυρώσεως είναι απορριπτέος ως στηριζόμενος σε εσφαλμένη προϋπόθεση.

7. Επειδή, προβάλλεται ότι η προσβαλλόμενη πράξη είναι ανεπαρκώς αιτιολογημένη καθώς τόσο σε αυτήν όσο και στη συνοδευτική της αιτιολογική έκθεση δεν περιγράφεται με αναλυτικό τρόπο η ιδιαιτερότητα των χαρακτηρισθέντων ως διατηρητέων κτιρίων του επίμαχου βιομηχανικού συγκροτήματος καθώς και τα στοιχεία εκείνα που συμβάλλουν στη διατήρηση και την ανάδειξη της ιδιαίτερης ιστορικής, πολεοδομικής, αρχιτεκτονικής, λαογραφικής, κοινωνικής και αισθητικής τους φυσιογνωμία, όπως απαιτεί το άρθρο 6 του ν. 4067/2012. Ο λόγος αυτός είναι απορριπτέος ως αβάσιμος, διότι στην εν λόγω από 8.10.2012 αιτιολογική έκθεση, αλλά και στις προγενέστερες αυτής, περιγράφονται λεπτομερώς, κατά τα προεκτεθέντα, τα συγκεκριμένα πολεοδομικά, αισθητικά και, ιδίως, αρχιτεκτονικά και ιστορικά στοιχεία, βάσει των οποίων η Διοίκηση προέβη στο χαρακτηρισμό ως διατηρητέων των επίμαχων κτιρίων και τα οποία ανάγονται στα κατά νόμο οριζόμενα κριτήρια για το χαρακτηρισμό. Η περαιτέρω δε ουσιαστική αξιολόγηση των στοιχείων και χαρακτηριστικών αυτών είναι ακυρωτικώς ανέλεγκτη (βλ. ΣτΕ 4870/2013, 1819/2005, 2798/2002, 2861/2001 κ.ά.). Για τον ίδιο λόγο είναι απορριπτέος και ο συναφής λόγος ότι η προσβαλλόμενη πράξη εκδόθηκε κατά πλάνη περί τα πράγματα.

8. Επειδή, προβάλλεται, περαιτέρω, ότι η προσβαλλόμενη πράξη εκδόθηκε κατά παράβαση της αρχής της ισότητας εφόσον μη νομίμως κρίθηκαν ως διατηρητέα κτίρια του ακινήτου των αιτούντων, ενώ, το όμορο και διαθέτον ίδια χαρακτηριστικά βιομηχανικό συγκρότημα «Κλωστοϋφαντουργία Μουζάκη» τελικά δεν κρίθηκε προστατευτέο και μάλιστα κατεδαφίστηκε. Ο λόγος αυτός είναι απορριπτέος διότι η κρίση περί του χαρακτηρισμού κτιρίου ως διατηρητέου είναι κάθε φορά αυτοτελής, εκφέρεται δε δυνάμει συγκεκριμένων κριτηρίων. Άλλωστε, όταν διαπιστώνεται η συνδρομή των κριτηρίων αυτών, επιβάλλεται ο επίμαχος χαρακτηρισμός (πρβλ. ΣτΕ 4870/2013).

9. Επειδή προβάλλεται, τέλος, λόγος περί παράβασης των αρχών της χρηστής Διοίκησης και της αναλογικότητας διότι ο επαχθής με την προσβαλλόμενη πράξη χαρακτηρισμός εντείνεται περισσότερο εκ του λόγου ότι οι αιτούντες απέκτησαν τα ακίνητα του επίμαχου βιομηχανικού συγκροτήματος μέσω πλειοδοτικού διαγωνισμού από κρατικό δικαιοπάροχο, ο οποίος τα πρόσφερε ως βιομηχανική περιοχή, ελεύθερα από κάθε βάρος και με τη δυνατότητα κατεδάφισης των υφιστάμενων κτιρίων. Ο λόγος είναι αβάσιμος και πρέπει ν' απορριφθεί προεχόντως διότι η κήρυξη κτιρίου ως διατηρητέου αποτελεί για τη Διοίκηση αρμοδιότητα που ασκείται κατά δεσμία εξουσία όταν συντρέχουν, σε κάθε συγκεκριμένη περίπτωση, οι προϋποθέσεις που τίθενται προς τούτο από το Σύνταγμα και το νόμο (πρβλ. ΣτΕ 398/2003). Εξάλλου, όπως συνομολογούν και οι αιτούντες, το επίμαχο συγκρότημα ακινήτων αποκτήθηκε ως βιομηχανικό σε βιομηχανική περιοχή, όπως δε προκύπτει από την προσβαλλόμενη

πράξη, είναι δυνατή η επαναλειτουργία του, υπό όρους βέβαια που άπτονται της προστασίας του, τόσο με την επισκευή, τον εκσυγχρονισμό και τη στατική ενίσχυση των υφιστάμενων εγκαταστάσεων, όσο και με τη δυνατότητα προσθήκης νέων.

10. Επειδή, μη προβαλλόμενου άλλου λόγου ακυρώσεως, η κρινόμενη αίτηση πρέπει να απορριφθεί.